



CZU: 343.1:347.1

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2024.3\(70\).04](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2024.3(70).04)

APLICAREA MĂSURILOR ASIGURĂTORII PENTRU REPARAREA PREJUDICIULUI CAUZAT DE PERSOANA JURIDICĂ



Ana GURGHÎȘ,
magistru, asist. univ., USM
<http://orcid.org/0009-0002-3842-7299>

SUMAR

Potrivit legislației procesual-penale naționale, măsurile asigurătorii generează multiple controverse privind scopul urmărit, rezultatele obținute, temeiurile legale de aplicare. Astfel, în conținutul prezentului articol vom cerceta aspectul juridic al măsurilor asigurătorii aplicate în scopul reparării prejudiciului cauzat de persoana juridică, în special, prin prisma atestării proporționalității dintre fapta comisă și scopul urmărit, dar și a jurisprudenței pertinente a Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cuvinte-cheie: *procedură specială, proces penal, persoană juridică, măsuri asigurătorii, prejudiciu, sechestru.*

În literatura română de specialitate se remarcă faptul că măsurile asigurătorii „sunt măsuri procesuale cu caracter real care constau în indisponibilizare până la soluționarea definitivă a cauzei unor bunuri ale suspectului, inculpatului, părții responsabile civilmente ori ale altor persoane în vederea confiscării speciale sau extinse ori a garantării executării pedepsei amenzii, sau ale cheltuielilor judiciare, precum și a reparării pagubei produse prin infracțiune” [21, p. 489].

Autorul M. Udrioiu remarcă că „măsurile asigurătorii sunt măsuri procesuale constând în indisponibilizarea pe parcursul procesului penal a bunurilor mobile sau imobile ale suspectului, inculpatului (și, în unele cazuri, ale părții responsabile civilmente ori ale altor persoane) pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune” [22, p. 1025].

APPLICATION OF PRECAUTIONARY MEASURES FOR THE REPAIR OF DAMAGE CAUSED BY THE LEGAL ENTITIES

SUMMARY

According to the national criminal procedural legislation, precautionary measures generate multiple controversies regarding the purpose, the results obtained, the legal grounds for their application. Thus, in this article, we will examine the legal aspect of the application of precautionary measures applied to repair the damage caused by the legal entity, in particular from the point of view of proportionality between the offense committed and the purpose pursued, and the relevant case law of the European Court of Human Rights.

Key-words: *special procedure, criminal process, legal person, insurance measures, damage, seizure.*

Cercetătorul A. Zarafiu evidențiază că „scopul măsurilor asigurătorii este de a garanta executarea obligațiilor de natură patrimonială ce decurg din rezolvarea acțiunii penale (executarea pedepsei amenzii, confiscarea specială și extinsă), a acțiunii civile (repararea pagubei produse prin infracțiune), precum și din desfășurarea procedurilor judiciare (plata cheltuielilor judiciare)” [23, p. 268-289].

Subsecvent, „ceea ce fundamentează material dispunerea unei măsuri asigurătorii în procesul penal este:

- nevoia de a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de urmărire a unor bunuri: în acest sens, considerându-se că pentru măsurile asigurătorii, ca și pentru toate tipurile de măsuri procesuale, caracterul necesar nu derivă automat din declanșarea procesului, ci este justificat doar de existența riscului menționat (actual sau viitor);
- dispoziția legii, în cazul măsurilor asigurătorii obligatorii, pentru care nu mai este necesară existența riscurilor de ascundere, distrugere, înstrăinare sau sustragere” [23, p. 269].

Alți autori evidențiază că „funcționalitatea acestor măsuri procesuale este numai asiguratorie, și nu reparatorie, motiv pentru care, atunci când măsura asiguratorie este luată în vederea reparării pagubei, instanța trebuie să oblige, prin hotărâre judecătorească, pe inculpat sau partea responsabilă civilmente, pentru acoperirea prejudiciului” [9, p. 668].

De asemenea, se apreciază că „măsurile asigurătorii își justifică prezența în cadrul măsurilor procesuale, deoarece, până la soluționarea definitivă a cauzelor și rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a admis acțiunea civilă, inculpatul sau partea responsabilă civilmente ar putea să înstrăineze bunurile și să devină insolvent” [11, p. 361].

Instituirea „măsurilor asigurătorii răspunde unei funcționalități de natură asiguratorie, iar luarea acestora în cursul procesului penal nu echivalează cu o măsură reparatorie, adică acoperirea pagubei. Până la pronunțarea hotărârii definitive de către instanță, sechestrul nu afectează substanța dreptului avut asupra bunurilor supuse măsurii. Ulterior, prin hotărârea judecătorească definitivă, instanța va hotărâi cu privire la bunurile sechestrate” [3, p. 525].

Deopotrivă, urmează a fi scoase în prim-plan nu doar oportunitatea și eficiența aplicării unor măsuri asigurătorii, ci și identificate categoriile de bunuri ce se pot regăsi în calitate de obiect al aplicării acestora. Astfel, se reține opinia potrivit căreia „măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrul asupra acestora, astfel:

- măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului;
- măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale sau confiscării extinse se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile ce urmează a fi confiscate;
- măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a acestora;
- măsurile asigurătorii dispuse în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecății și la cererea părții civile;
- măsurile asigurătorii luate din oficiu de către organele judiciare prevăzute de lege pot folosi și părții civile” [11, p. 361-362].

Potrivit cercetătoarei A. Crișu, „instituirea acestor măsuri este necesară, deoarece repararea efectivă a pagubei produse prin săvârșirea infracțiunii, executarea amenzii ori a măsurilor de siguranță devin reale doar din momentul în care hotărârea judecătorească rămâne definitivă, ori, până la acest moment, inculpatul sau partea responsabilă civilmente ar putea deveni insolvent” [3, p. 524].

Prin urmare, pot fi extrase situațiile în care oportunitatea aplicării măsurilor asigurătorii este indiscutabilă, eficiența acestora fiind apreciată în funcție de scopul propus. În legislația română, măsurile asigurătorii pot fi dispuse: a) „pentru garantarea executării pedepsei amenzii, însă în acest caz: doar asupra bunurilor suspectului sau inculpatului; b) în vederea confiscării speciale sau a confiscării extinse, în acest caz: măsurile asigurătorii se dispun asupra bunurilor suspectului, inculpatului ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile ce urmează a fi confiscate; c) în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare, măsura poate fi dispusă asupra bunurilor suspectului, inculpatului sau ale părții responsabile civilmente până la concurența valorii probabile a acestora” [3, p. 525-526].

În scopul evitării unor decizii arbitrare, fie a prejudicierii intereselor legale ale persoanelor antrenate în proces, cărora le pot fi aplicate măsurile asigurătorii, sunt constituite criterii suficient de rigide, întrunirea cărora este o condiție obligatorie primară și indispensabilă în momentul numirii unei măsuri asigurătorii concrete. Astfel, pentru a se dispune măsura asiguratorie, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- a) măsura procesuală să fie necesară pentru evitarea ascunderii, distrugerii, înstrăinării sau sustragerii de la urmărire a bunurilor, organul judiciar care instituie măsura nu trebuie să facă dovada că se pregătesc astfel de acțiuni cu privire la bunurile respective;
- b) bunurile asupra cărora se dispune măsura să poată face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse, ori să poată servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune” [22, p. 1025-1026].

Pe lângă aceste două condiții prenotate supra, în doctrina română se impune reținerea celei de-a treia condiții, potrivit căreia „măsura asiguratorie trebuie să asigure justa proporționalitate între restrângerea dreptului de proprietate și scopul urmărit prin impunerea măsurii asigurătorii; exigența de proporționalitate trebuie analizată cu aceeași rigoare ca și testul de proporționalitate, care consti-



tuie condiție pentru luarea/prelungirea/menținerea unei măsuri preventive (privative sau restrictive de libertate); pe de o parte, testul proporționalității este prevăzut de lege drept o condiție de legalitate pentru luarea măsurii asigurătorii în vederea reparării pagubei, aceasta neputând fi aplicată *in abstractio*, indiferent de valoarea acestora, ci numai până la valoarea probabilă a pagubei produse prin infracțiune” [22, p. 1025-1027].

Pentru a fi proporțională, „măsura asigurătorie trebuie să asigure justul echilibru între restrângerea dreptului de proprietate și scopul urmărit prin măsura dispusă. Astfel, se apreciază îndeplinită condiția în situația în care măsura asigurătorie este luată până la valoarea probabilă a eventualului prejudiciu” [7, p. 49]. În această ordine de idei, cerința de proporționalitate ar putea fi ușor clătinată în situația în care măsura asigurătorie ar fi aplicată pentru o durată de timp excesiv de îndelungată, fie asupra unor bunuri valoarea cărora depășește vizibil cuantumul prejudiciului cauzat prin infracțiune.

În cazul persoanelor juridice, necesitatea respectării acestor criterii este de departe imperioasă, or, datorită specificului acestora și a sferei de activitate în care sunt implicate, măsurile asigurătorii aplicate cu exces de zel ar putea periclita desfășurarea activităților legale ale entității, ridicând semne de întrebare asupra funcționalității acestora.

Spre exemplu, în cauza *Wellane Limited împotriva României*, CtEDO a notat că există divergențe între părți anume în ceea ce privește suma efectiv pusă sub sechestrul de către autorități, mai mult că în speță măsura sechestrului a fost menținută pe o durată de aproximativ 4 ani și 5 luni. Astfel, examinând aceste aspecte, CtEDO a recunoscut că „atunci când sunt implicate acuzații de infracțiuni economice grave, importanța desfășurării cu diligență a anchetelor penale pentru a stabili faptele în mod adecvat și pentru a putea finaliza procedurile în mod corespunzător este majoră. Cu toate acestea, având în vedere elementele deja examinate, inclusiv durata măsurii de punere sub sechestrul a bunurilor societății reclamante și valoarea sumelor devenite indisponibile, precum și faptul că societatea reclamantă s-a aflat în imposibilitatea de a sesiza instanțele naționale pentru a contesta măsura în discuție, dispusă în cadrul unei proceduri penale la care nu a fost parte, Curtea consideră că autoritățile naționale nu au păstrat un just echilibru între interesul general al societății și interesele societății reclamante, căreia i-a fost impusă o sarcină fiscală excesivă” [20].

Autorul I. Dolea notează că „pentru aplicarea măsurilor asigurătorii este determinantă prezența anumitor condiții. În cazul când aplicarea măsurilor are ca scop repararea prejudiciului cauzat

prin infracțiune, se impune înaintarea prealabilă a unei acțiuni civile de către persoana care pretinde că a fost prejudiciată. Sechestrarea bunurilor se efectuează în corespundere cu normele procedurii civile” [5, p. 650]. În aceste împrejurări deducem concluzia referitoare la imposibilitatea aplicării măsurii asigurătorii în vederea reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune de către persoana juridică, în ipoteza în care nu este confirmată intenția de a înainta o acțiune civilă.

Instituția „punerii sub sechestrul este orientată spre asigurarea executării sentinței în latura încasărilor patrimoniale, inclusiv în forma acțiunii civile, a cheltuielilor de judecată și a posibilei confiscări a averii rezultate din infracțiune sau a bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunii” [1, p. 53].

Analizând cadrul legal național, potrivit art. 197 CPP RM, „în scopul asigurării ordinii stabilite de prevederile legale privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sunt în drept să aplice față de bănuit, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrângere, cum ar fi:

- măsuri asigurătorii în vederea reparării prejudiciului cauzat de infracțiune;
- măsuri asigurătorii în vederea garantării executării pedepsei amenzii” [2].

În continuare, art. 202 CPP RM reglementează măsurile asigurătorii pentru repararea prejudiciului, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

În acest context, conform art. 202 CPP RM, „organul de urmărire penală din oficiu sau instanța de judecată, la cererea părților, poate lua în cursul procesului penal măsuri asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii” [2].

Astfel, „măsurile asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii constau în sechestrarea bunurilor mobile și imobile” [2].

Autorii naționali evidențiază că legislația procesual-penală națională este preocupată de „reglementarea și natura punerii sub sechestrul a bunurilor în cadrul măsurilor procesuale de constrângere, definind-o ca fiind o măsură asigurătorie, spre deosebire de legislația precedentă, care a plasat în materia normativă în cadrul actelor de urmărire penală alături de sechestrarea corespondenței poștale” [6, p. 337]. Această circumstanță vine să demonstreze o dată în plus natura, esența și scopul urmărit în cazul aplicării sechestrului.

De altfel, scopul aplicării măsurilor asigurătorii este acela de a evita „tăinuirea, deteriorarea, cheltuirea (înstrăinarea), sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii ori a reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune. Pentru a fi eficientă, orice încercare de prevenire și combatere a criminalității trebuie să se concentreze pe identificarea, urmărirea, înghețarea sau sechestrarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunii” [8, p. 29]. Dintr-o altă perspectivă, în ipoteza în care măsurile asigurătorii sunt aplicabile persoanelor juridice, este crucială identificarea momentului oportun de a le aplica, nefiind recomandată târăgânarea acestei decizii, situație în care întreprinderea ar putea înstrăina unele obiective materiale, făcând imposibilă aplicarea acestora ulterior, dar și luând în cont momentul constatării valorii prejudiciului cauzat.

În cauza *GK Statyba Ltd and Guselnikovas împotriva Lituaniei*, CtEDO a remarcat că „va constitui o condiție de legalitate a luării măsurii asigurătorii atât atunci când măsura se dispune în scopul recuperării pagubei cât și în ipoteza în care aceasta se ia în scopul asigurării executării confiscării speciale sau extinse, ori a pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare, prin urmare, în aceste cazuri nu se poate dispune instituirea măsurii asigurătorii asupra tuturor bunurilor mobile sau imobile ale inculpatului, fără nici o determinare a limitei valorice patrimoniale probabile a scopurilor urmărite; pe de altă parte, caracterul disproporționat al restrângerii dreptului de proprietate cu scopul urmărit prin acestea trebuie să conducă la ridicarea măsurii asigurătorii, astfel vor fi avute în vedere durata indisponibilizării, complexitatea cauzei, inerția sau activitatea pro-activă a organelor judiciare, modalitățile de conservare apte să evite deteriorarea excesivă a bunurilor etc.” [17].

Alte situații în care aplicarea măsurilor asigurătorii ar depăși cadrul legal, semnaland o problemă, pot fi descifrate analizând cauzele *Credit Europe Leasing IFN SA împotriva României* [15], *Forminster Enterprises Limited împotriva Republicii Cehiei* [16], *Iordăchescu împotriva României* [18], *Andonoski împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei* [13], *B.K. M. Lojistik Tasimacilik Tivaret Limited Sirketi împotriva Sloveniei* [14]. CtEDO a considerat că sechestrul aplicat reclamantilor a constituit o lipsire de proprietate din cauza caracterului său permanent, care a presupus un transfer definitiv al dreptului de proprietate, fără posibilitatea unei recuperări, deși, potrivit opiniei Curții, sechestrul asupra bunurilor instituit în cursul procesului penal este, în principiu, o măsură care reprezintă o restrângere temporară a utilizării acestora și nu implică un transfer de proprietate.

Pe de altă parte, în cauza *Mohammad Yassin Dogmoch împotriva Germaniei*, CtEDO a notat că „nu este încălcat dreptul la un proces echitabil prin perspectiva art. 6 CEDO și nici prezumția de nevinovăție, prin instituirea măsurii asigurătorii. Instituirea sechestrului nu este o judecată asupra unei acuzații în materie penală în sensul art. 6 din Convenție, deoarece atât stabilirea unor drepturi de creanță ale unor terți cât și confiscarea unor bunuri sunt măsuri ce urmează a fi luate ulterior, în cadrul unor proceduri separate” [19].

La nivel național, potrivit art. 203 alin. (2) CPP RM, „punerea sub sechestrul a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acțiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă” [2].

Temeiurile de punere sub sechestrul a bunurilor rezultă nemijlocit din norma legală procesuală, și anume „punerea sub sechestrul a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau de către instanță numai în cazurile în care există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tănuite, deteriorate sau cheltuite” [2].

În doctrina de specialitate se evidențiază că din conținutul normei prenotate se deduc următoarele temeuri legale de aplicare a sechestrului:

- 1) să fie începută urmărirea penală;
- 2) să existe date rezonabile privind presupunerea că bănuitul, învinuitul, inculpatul sau alte persoane pot tănuți, deteriora sau cheltui bunurile urmărite” [4, p. 315].
- 3) să fie înaintată acțiunea civilă sau să existe unul din bunurile prevăzute de art. 106 alin. (2) CP RM, sau pentru infracțiunea săvârșită legea să prevadă pedeapsa amenzii [12, p. 233].

La aceste temeuri se mai adaugă și următoarele condiții:

- 1) comiterea unei infracțiuni în urma căreia au survenit daune materiale;
- 2) punerea sub învinuire a persoanei care a săvârșit infracțiunea;
- 3) existența averii persoanelor bănuite, învinuite sau inculpate pentru a fi pusă sub sechestrul [24, p. 206].

Astfel, „măsura sechestrului poate fi dispusă atât în cursul urmăririi penale cât și în faza de judecare. Condiția esențială pentru dispunerea sechestrului este prezența probelor care dovedesc suspiciunea rezonabilă că există riscul ca anumite persoane, inclusiv acuzatul, să întreprindă măsuri pentru a le tănuți, deteriora sau cheltui. Suspiciunea trebuie să se întemeieze pe probe administrate în cadrul cauzei penale și care respectă standardul admisibilității” [5, p. 655].

Reieșind din analiza art. 204 CPP RM, pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestrul: bunurile bănuitalui, în-



vinuitului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei.

Mai ales în cazul persoanelor juridice prezintă o însemnătate sporită identificarea acelor categorii de bunuri, valori care nu ar putea fi vizate de aplicarea unor măsuri asigurătorii, în caz contrar, riscul fiind prezentat prin imposibilitatea desfășurării de facto a unor genuri de activitate. Astfel, în situația în care bunurile care urmează a fi sechestrate pentru repararea prejudiciului cauzat sau pentru a garanta executarea pedepsei amenzii, sunt folosite sau constituie parte a procesului tehnologic de producție a persoanei juridice și sechestrarea lor ar putea determina de o manieră inevitabilă stoparea activității economice a entității, se iau măsuri asigurătorii pentru sechestrarea contravalorii acestora, fapt ce rezultă nemijlocit din conținutul art. 204 alin. (4¹) CPP RM.

Art. 204 din CPP RM a fost completat cu alin. (4¹) prin Legea nr. 179 din 17.08.2018 cu conținutul prenotat, având ca sarcină protejarea într-un mod oarecare a decurgerii procesului tehnologic de producție.

Din punct de vedere procedural, reieșind din conținutul art. 202, 205 al CPP RM, sechestrul asupra bunurilor se va aplica în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată. Procurorul, din oficiu sau la cererea părții civile, înaintează judecătorului de instrucție, însoțit de ordonanța organului de urmărire penală, privind punerea bunurilor sub sechestru. Judecătorul de instrucție, prin rezoluție, autorizează punerea bunurilor sub sechestru, iar instanța de judecată decide asupra cererilor părții civile ori ale altei părți, prin încheiere, dacă vor fi administrate probe suficiente pentru confirmarea temeiurilor legale.

Până la înaintarea „demersului privind aplicarea sechestrului, la indicația procurorului sau din oficiu, ofițerul de urmărire penală, conform pct. 13) din alin. 2) art. 57 CPP, va constata prin ordonanță existența bunurilor care pot fi urmărite. Pentru stabilirea bunurilor care pot fi urmărite, ofițerul de urmărire penală efectuează acțiuni procesuale sau acțiuni de investigație operativă. În cazul constatării inexistenței bunurilor care pot fi urmărite, ofițerul de urmărire penală înștiințează procurorul și partea civilă” [12, p. 233].

Pe cale de excepție, potrivit alin. (5) art. 205 din CPP RM, „în caz de delict flagrant sau de caz ce nu suferă amânare, organul de urmărire penală este în drept de a pune bunurile sub sechestru în baza ordonanței proprii, fără a avea autorizația judecătorului de instrucție, comunicând în mod obligatoriu despre aceasta judecătorului de instrucție imediat, însă nu mai târziu de 24 de ore din momentul efectuării acestei acțiuni procedurale.

Primind informația respectivă, judecătorul de instrucție verifică legalitatea acțiunii de punere sub sechestru, confirmă rezultatele ei sau declară nevalabilitatea acesteia. În caz de constatare că sechestrarea este ilegală sau neîntemeiată, judecătorul de instrucție dispune scoaterea, totală sau parțială, a bunurilor de sub sechestru” [2].

Prin urmare, cert e că în ambele cazuri, atât atunci când sechestrul se aplică după procedura generală cât și în cazul procedurii de urgență, „rămâne instituit filtrul judecătorului de instrucție sau, după caz, a instanței de judecată, care obligatoriu trebuie să verifice legalitatea demersului organului de urmărire penală, pentru a exclude o eventuală încălcare a drepturilor și libertăților persoanei” [4, p. 316].

Un alt aspect diferențiat aplicabil în cazul persoanei juridice este că, „în cazul aplicării sechestrului asupra bunurilor aflate pe teritoriul unei întreprinderi, organizații sau instituții, copia procesului-verbal sau de pe lista de inventariere se înmânează, contrasemnătură, reprezentantului administrației” [10, p. 226].

În egală măsură sunt îndreptățite opiniile precum că, „în cazul aplicării măsurii sechestrului asupra conturilor sau depozitelor bancare a persoanelor juridice, organul de urmărire penală sau instanța de judecată va remite ordonanța procurorului, autorizată de judecătorul de instrucție, sau încheierea instanței în instituția financiară în care sunt înregistrate aceste conturi. În hotărârea privind sechestrarea conturilor bancare se va menționa dispoziția art. 251 din CP RM: „însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană careia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor” [10, p. 228].

Totodată, este important să atragem atenția supra unei noi circumstanțe, care permite scoaterea bunurilor de sub sechestru, astfel fiind vorba de situația încheierii unui acord judiciar de interes public. Potrivit art. 210 alin. (3) CPP RM, care reglementează scoaterea bunurilor de sub sechestru în procesul penal, „bunurile se scot de sub sechestru când persoana juridică a executat amenda de interes public stabilită în acordul judiciar de interes public și a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune”.

În această ordine de idei, remarcăm că, în cazul încheierii unui acord de interes public de către persoana juridică, în conținutul acordului se pot regăsi mai multe obligații cumulative față de persoana juridică, printre care și achitarea unei amenzi de interes public în bugetul de stat, a cărei mărime se stabilește în limitele de la 3 amenzi minime prevăzute pentru infracțiunea comisă până la 30% din

cifra medie de afaceri anuală calculată pe ultimii 3 ani până la data pornirii urmăririi penale.

Prin urmare, însumând constatările demonstrate supra, se impune negreșit concluzia privind necesitatea aplicării în privința persoanelor juridice a măsurilor asigurătorii, în măsura în care acest fapt este strict necesar cu scopul de a păstra intacte bunurile materiale în vederea reparării prejudiciului ori aplicarea confiscării sau executării pedepsei fiind imposibil de atins pe o cale mai puțin limitativă. În egală măsură, însă, aplicarea legală și oportună a acestora reprezintă un obiectiv posibil de atins doar în condițiile depunerii diligenței necesare de către subiectul oficial în verificarea criteriilor de proporționalitate și opozabilitate a măsurii asigurătorii aplicate. Astfel, luarea măsurilor asigurătorii pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune constă în aplicarea sechestrului asupra bunurilor imobile și mobile care aparțin bănuțului, învinuțului, inculpatului sau părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei infracțiunii săvârșite. Măsura asigurătorie aplicată persoanei juridice trebuie să asigure justa proporționalitate dintre restrângerea dreptului de proprietate și scopul urmărit prin impunerea măsurii asigurătorii. Proporționalitatea este o condiție de legalitate pentru luarea măsurii asigurătorii în vederea reparării pagubei, aceasta neputând fi aplicată în mod abstract.

Referințe bibliografice

1. Ababei E. Cu privire la scopul aplicării sechestrului asupra bunurilor în procesul penal: În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2015, nr. 4 (35), p.50-54.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Nr. 122 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 248-251.
3. Crișu A. *Drept procesual penal. Partea generală: conform noului Cod de procedură penală*. Ediția a 2-a, revizuită și actualizată. București: Hamangiu, 2017. 600 p.
4. Cuciurcă A. Reglementarea aplicării și contestării sechestrului asigurător asupra bunurilor. În: *Abordări moderne privind drepturile patrimoniale*, 12-13 mai 2022. Chișinău: MS Logo, 2022, p. 314-320.
5. Dolea I. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu aplicativ*. Ediția a II-a. Chișinău: Cartea Juridică, 2020. 1408 p.
6. Dolea I., Roman D., Sedlețchi I. ș.a. *Drept procesual penal*. Ediția a III-a revizuită și completată. Chișinău: S.n., 2009 (F.E.-P. Tipografia Centrală). 782 p.
7. Dumitrescu F.G. Rolul judecătorului de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale privind măsurile asigurătorii luate față de persoana juridică suspectă/inculpată. În: *Legea și viața*, 2022, Ediție specială, p. 47-50.
8. Ghid privind procedura de urmărire penală și judecare a infracțiunilor comise de persoane juridice, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 98/11 din 22 decembrie 2020 (nepublicat).
9. Neagu I., Damaschin M. *Tratat de procedură penală. Partea generală*. Ediția a II-a. București: Universul juridic, 2015. 760 p.
10. Osoianu T., Orîndaș V. *Procedura penală. Partea generală. Curs universitar*. Chișinău: ÎI „Angela Levintă”, Tipografia Orhei, 2004. 256 p.
11. Pintea A., Pintea D.C., Bălănescu A.C. *Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. București: Universul juridic, 2020. 600 p.
12. Poalelungi, M., Dolea, Ig., Vizdoagă, T. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău: Î.S. F.E. - P. „Tipografia Centrală”, 2013. 1192 p.
13. Speța *Andonoski împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, hotărârea din 17.09.2015, definitivă din 17.12.2015. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157279> (vizitat 15.07.2024).
14. Speța *B.K. M. Lojistik Tasimacilik Tivaret Limited Sirketi împotriva Sloveniei*, hotărârea din 17.01.2017, definitivă din 17.04.2017. <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-170387> (vizitat 15.07.2024).
15. Speța *Credit Europe Leasing IFN SA împotriva României*, hotărârea din 10.10.2023, definitivă din 10.01.2024. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-228010> (vizitat 15.07.2024).
16. Speța *Forminster Enterprises Limited împotriva Republicii Cehia*, hotărârea din 10.03.2011, definitivă din 15.09.2011. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-103891> (vizitat 17.07.2024).
17. Speța *GK Statyba Ltd and Guselnikovas împotriva Lituaniei*, hotărârea din 05.11.2013, definitivă din 05.02.2014. <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-127619> (vizitat 17.07.2024).
18. Speța *Iordăchescu împotriva României*, decizia din 09.09.2021. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-212232> (vizitat 18.07.2024).
19. Speța *Mohammad Yassin Dogmoch împotriva Germaniei*, decizia din 18.09.2006. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-77231> (vizitat 18.07.2024).
20. Speța *Wellane Limited împotriva României*, hotărârea din 12.10.2021. <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2021/11/Wellane-Limited-impotriva-Romaniei.pdf> (vizitat 18.07.2024).
21. Theodoru G. *Tratat de drept procesual penal*. Ed. a II-a. București: Hamangiu, 2008. 1080 p.
22. Udroi M. *Procedură penală. Partea generală*. Volumul II. Ediția a 6-a. București C.H. Beck, 2019. 1269 p.
23. Zarafiu A. *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. București: C.H. Beck, 2015. 545 p.
24. Zubco V., Avram M., Gheorghită M. ș.a. *Protecția drepturilor omului la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere*. Chișinău: ARC, 2006. 376 p.